

Cirkulärnr: 1989:46
Diariernr: 1989:0650
Handläggare: Hans Ekman
Hans Lovén
Avdsek: J Civilrätt
Datum: 1989-03-23
Mottagare: Kommunstyrelsen
Byggnadsnämnden
Fastighetsnämnden
Gatunämnden
Kulturnämnden
Tekniska nämnden
Rubrik: Markavtal med Televerket
Bilagor: Protokoll
Markavtal
Kommentarer till markavtal

Markavtal med Televerket

Kommunförbundet har träffat en överenskommelse med Televerket om ett s k normalavtal vid kommunala markupplåtelser för teleledningar. Överenskommelsen som har formen av ett
./.
förhandlingsprotokoll med markavtal och åtföljande kommentarer bifogas. Styrelsen för Svenska Kommunförbundet har godkänt överenskommelsen vid sammanträde 1989-03-03 och Televerkets
direktion har lämnat sitt godkännande 1989-03-08.
Förbundsstyrelsen har rekommenderat att överenskommelsen bör ligga till grund för lokala avtal mellan Televerket och kommunerna.

Avtalet avser i första hand sådant utrymme i och över kommunal allmän platsmark som kommunen kan upplåta på privaträttslig grund. Det ersätter således inte sådan upplåtelse av allmän plats som sker efter tillstånd av polismyndigheten enligt 2 § allmänna ordningsstadgan (1956:617), där kommunen kan uttaga avgift enligt lagen (1957:259) om rätt för kommun att uttaga avgift för vissa upplåtelser å allmän plats, m m.

Teleledningar i avtalets bemärkelse är alla ledningar genom vilka överförs signaler oavsett vilka typer av signaler det är fråga om. Det görs således ingen speciell åtskillnad mellan signaler för kabel-TV och andra signaler.

Överenskommelsen mellan Kommunförbundet och Televerket bygger på vikten av ett gott samarbete mellan kommunerna och Televerket. Intresset för att i olika former samverka med Televerket varierar stort mellan kommunerna. De kommuner som önskar samverka med Televerket t ex beträffande lokal medieverksamhet får aktualisera detta med aktuellt teleområde.

Det lokala samarbetet är särskilt viktigt när det gäller samordning av Televerkets arbeten i gatumark med andra sådana arbeten. För att underlätta för kommunerna att utarbeta lokala anvisningar för grävning i allmän mark har Kommunförbundet
- genom FOU-gruppen för gator och trafik - låtit utarbeta rapporten "Grävning i allmän mark". Rapporten har nummer 14

och kan beställas från Kommunförbundets gatu- och trafiksektion. Eftersom Televerket inte har deltagit i utarbetandet av rapporten är inte Televerket bundet av de exempel på prislistor som finns i rapporten. Vi förutsätter att de lokala parterna bör kunna komma överens om en sådan prislista avseende ersättning för ökade framtida underhållskostnader som omnämns i 3 § markavtalet.

Beträffande sådan ersättning som avses i markavtalets 2 § innebär överenskommelsen att kommunen har rätt till en schablonmässigt beräknad ersättning för de Televerkets ledningar som ligger inom ett sådant område som omfattas av normalavtalet, dvs i första hand utrymme i och över allmän plats. Ersättningen avser bl a administrativa merkostnader för kommunen med utgångspunkt från ett avgörande från Högsta domstolen från år 1973 (NJA 1973:17).

Schablonersättningen höjs om Göta hovrätts utslag 1988-06-15 angående besvär över beslut om ledningsrätt vinner laga kraft eller om Televerket återkallar sin talan. Televerket har nyligen fått prövningstillstånd, vilket innebär att ärendet kommer att prövas av Högsta domstolen. Riktvärde för Kommunförbundets del är att den förhöjda ersättningen årligen också skall ge en kommun 5 kr per hushåll som anslutits till Televerkets kabel-TV. Ersättningen har framräknats med utgångspunkt från avtal som andra kabel-TV-intressenter än Televerket har träffat med kommuner. Ersättningskonstruktionen har till syfte att underlätta för de lokala parterna att redan innan Högsta domstolens utslag kunna träffa avtal om sådan ledningsdragning som är betingad av kabel-TV.

Överenskommelsen med Televerket innebär att Kommunförbundet och Televerket kan komma att uppta nya förhandlingar om schablonersättningen i princip när som helst. En sådan förhandlingssituation kan t ex vara att antalet hushåll som har Televerkets kabel-TV betydligt överstiger 800 000.

Vi vill även fästa uppmärksamheten på kommentaren till 2 § markavtalet som innebär att om schablonersättningen i något fall inte skulle ge kommunen en skälig ersättning så kan kommunen uppta förhandling med Televerket om detta.

Normalavtalet innebär att invånarantalet vid årsskifte ligger till grund för ersättningen. Med tanke på att kommunerna snabbt kan få tillförlitlig preliminär befolkningsstatistik har vi inte funnit det befogat med regler om preliminär betalning.

Ett alternativ till det nu framtagna markavtalet är att parterna träffar avtal enligt den s k Linköpingsmodellen, som innebär en högre ersättning än enligt normalförslaget, men i gengäld står kommunen för en större kostnadsrisk när det gäller flyttning av ledningarna. Med hänsyn till att flyttkostnader är mycket svårbedömda och varierande beroende på lokala förhållanden har Kommunförbundet inte velat rekommendera att ett sådant alternativ blir normalmodell. Vi anser inte att de ersättningar Televerket hittills redovisat för denna modell i normalfallet är tillräckliga för att kompensera de ökade kostnaderna för ledningsflyttningar som alternativet innebär.

Överenskommelsen med Televerket innehåller inga övergångsregler för det fall en kommun och Televerket önskar

övergå från ett äldre avtal till avtal enligt normalavtalet. Övergångsregler får i förekommande fall överenskommas lokalt.

I förhandlingarna mellan Kommunförbundet och Televerket har parterna framhållit att vid upplåtelse av allmän platsmark skall likvärdiga villkor gälla för nätägare som bedriver verksamhet under likartade förhållanden. Markavtalet kan således i tillämpliga delar även användas för andra nätägare, som vill nyttja utrymme beläget i allmän platsmark inom detaljplanerade områden.

För andra nätägare än Televerket kan det finnas behov av att ersättningen för nyttjande av den kommunala marken kan beräknas per meter ledning.

Schablonersättningen kan omräknas till en ersättning per meter teleledning. Erfarenheter från ett antal kommuner redovisar att det åtgår 2-6 meter teleledning per invånare inom detaljplanerade områden. Varje kommun kan om behov föreligger ta fram aktuella uppgifter för den enskilda kommunen.

Schablonersättningen kan således omräknas varvid 0.70 kr/inv motsvarar 0.35 kr/meter och 1.30 kr/inv motsvarar 0.65 kr/meter i de fall det åtgår 2 meter teleledning per invånare.

Vid den förhöjda schablonersättningen har Kommunförbundet, som tidigare nämnts, utgått från att kommunerna utöver den schabloniserade grundersättningen om 0.70 - 1.30 kr/inv, skall erhålla en ersättning som motsvarar 5 kr per hushåll som har Televerkets Kabel-TV.

För att kunna omräkna 5 kr per hushåll till en ersättning per meter, kan man även i detta fall utgå från hur många meter teleledning som det åtgår per invånare, samt därutöver beakta antalet invånare per hushåll.

Av folk- och bostadsstatistik från Statistiska Centralbyrån (SCB) - senast aktuella från 1985 - kan utläsas att antalet invånare per hushåll varierar från 1,8 till 2,9. Rikets medelvärde är 2,2 invånare per hushåll. För varje kommun finns statistikuppgifter.

Ersättningen om 5 kr per hushåll kan således omräknas till kr/meter. Ett exempel redovisas nedan.

Antag att det åtgår 2 meter teleledning per invånare och att det är 2,2 invånare per hushåll. Detta innebär att 5 kr per hushåll motsvarar

$$1.14 \text{ kr/meter (dvs } \frac{5}{2 \times 2,2} \text{)}$$

Till beloppet 1.14 kr/meter skall adderas en grundersättning som vid 2 meter ledning per invånare motsvarar 0.35 kr/meter i de fall Televerkets grundschablon är 0.70 kr/inv.

Den totala ersättningen i exemplet blir då 1.49 kr/meter (1.14+0.35).

Omräkning av den förhöjda schablonersättningen för 1989 från kr/inv till kr/meter kan således ske enligt följande formel.

$$\text{kr/meter} = \frac{\text{kr/inv} \cdot 5 \text{ kr/hushåll}}{a} + a \times b$$

a = antal meter teleledning/inv

b = antal invånare/hushåll

Är förhållandena sådana att annan nätägare nyttjar allmän platsmark i samma omfattning som Televerket kan schablonersättningen användas utan omräkning. Det bör observeras att ersättning från andra nätägare även kan påverkas av bl a parternas åtaganden om kartor, ledningsflyttning och skadestånd.

I övrigt hänvisas till de bifogade handlingarna.

Upplysningar med anledning av detta cirkulär lämnas av Hans Ekman (08-772 44 37) och Hans Lovén (08-772 42 93) samt angående "Grävning i allmän mark" av Jan Söderström (08-772 45 05). Frågor om befolkningsstatistik besvaras i första hand av Jan M Olsson (08-772 44 47).

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Juridiska avdelningen

Curt Riberdahl

Hans Ekman